

A' ROMAITSZASZARI ÉS AP KIRALYI FELSEG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBOL Ködder 6. Novemberben 1792

A' Felséges Auszriai Udvarr arról tette közelebb-
ről a' Pruszszus Király bizonyossá, hogy mind
azok a' futkosó hírek, mellyek azt erősítik, hogy
a' Frantziákkal magános egyezésre lépni szándé-
koznék, egészen fundamentom nélkült való köl-
temények, és Királyi parolája mellett erősíti, hogy
ha a' télen folyani fogó Congressusnak kívánt vége
nem tanál lenni, úgy a' F. Császárral együtt ma-
ga is a' Pruszszus Király egészsz erejét a' Frantziák-
nak megzabelláására fogja fordítani.

Felséges Urunk az elnyomattató félben lévő
Német Birodalomnak óltalmazására, a' erős hadi
Seregnek adott készülő és induló parantsolatot. Az
egyik czek közzül Waldmüchennél Tseli Ország és
Bavária

Y y y

Bavária széleiben gyűlvén öfzve, *Egernél* vólzi a' tovább indúló parantsolatot. A' málik *Auftria* széleiben az *Inn* vize vidékein gyűl öfzve, és *Braunau* mellett fogja útját nem *Olofz Ország*, hanem a' *Német Birodalomnak* beljebb való rtfzei felé venni, mely *Sergek* mind *Német Regimentekből* fognak állani. A' 2 *Sereg* mind együtt 20 *Bat. Német Gyalogság*. — 5 $\frac{1}{2}$ *Komp. Agyuzó Sereg* — és 12 *Olftály Német Lovafság*. Ezeknek fő *Vezére Wentzel Collorédó* — az alatta való *Genetálisok* pedig *Draskotzi, Davidovich, Coburg, Beniovszki, Rebach, Hoditz, Bruner, Hnutter*.

Az *Erdélyi F. Cancellárián Méhesi Ur* helyébe nem *Gáli Ur* tétetett *Titoknak* az *Ill. Cancelláriáról*, hanem *Tsedó Ur* mozdított előbb 1500 *R. forint* esztendei fizetései, *Gáli Ur* pedig a' *Tsüdör Ur* helyébe tétetett *Protocolistának*. Ezen el bomlott *Ill. Cancelláriának* tagjai, hogy a' nékiek egészfen meg-hagvatott fizetést ingyen ne vegyék, az ő *Felvége* különös parantsolatjából minden *Dikasteriumokhoz* tétettenek-el feles számmal, mint *p. o. a' F. Magyar és Tseh Cancelláriákhoz* 5 tön vagy 6-ton tétettenek által.

Coblentznek a' *Frantziáktól* való meg általmazhatására sebess lépésekkel lietnek az egyesült *Sergek*.

A' *Frankfurti Ujjság* a' *Frantziáknak* ide érkezésétől fogva tsak egy nap maradván ki, és az után *u. m. Oktob. 27 dikén* ismét útnak indulván, így ír a' többek között az ott lévő *Frantzia Sergekről*: — „A' *Newwinger* vezérlése alatt *Cullinétól* ide rendeltetett *Frantzia Sergek*, igen jó katonai fenytéket tartanak. Egy lakos-is a' maga tulajdonára nézve meg nem sértetett — a' város kapui nyitva vagynak — a' kereskedés és minden kézi munkák a' magok útjokon folytattatnak, és minden féle kereskedéshez tartozó portákák egész bátorsággal 's leg kissebb bántodás nélkül vitetnek minden felé száll el és viszta. A' mellv lakosnak *Frankfurtban* 30 ezer for. vagyonna nintsen, azon a' *Schatznak* leg-kissebb részét sem enged *Culliné* fel vétetni.

A tsata piatzokról. — Német Országról.

A' *Monachiumi* Udvarnál lévő Ts. Kir. Követ Gr. *Lehrbach* egy jelentő Levelet ada bé ezen napokban, mellyben arra emlékezteti a' *Baváriai* Fejedelmet és az ő Ministeriumát, hogy a' *Troveri*, *Speyeri*, *Vormátriai*, 's több Pöspöki Fejedelmeknek földjein el-hatalmazott háborus veszedelmek, igen erőssen szükségessé tették volna már azt, hogy a' *Baváriai Kerület* is maga részéről, a' Német birodalomnak a' veszedelemből való ki-ragadására szükséges hadi erőt ki állítsa. Hasonló jelentést tett ezen Tsász. Kir. Követ a' *Svéviai* Kerület béli Uralkodó Fejedelmek Udvarainál is, a' mellyre való feleletet még ennekutánua fogjuk meg hallani.

A' *Moguntzi* Ujjság, melly, a' mint könnyű által látni, most az ott mulató *Jákobiták* hangján kéntelenítettik a' maga Leveleit írni, következőképpen ír a' *Moguntziában* folyó dolgokról: — „

„Frantzia Gen. *Custine* Okt. 19 dikén jó reggel véletlenül a' mi kö-falaink előtt egy ifzonyu táborral meg jelenvén, azonnal lárma lövések tétének. Mindenek fegyverre kapván, a' Sántzokra siettenek. Ez nap, és a' következő étzaka, így szintén másod nap is, mind a' két részről kemény tüzelés folyván, a' városiak közzül 5 holtak és sebesek estenek el. — 20 dikban dél-után 3 órakor Gen. *Custine*, a' ki ez alatt a' forma szerint való ostromhoz már minden készülteket meg tett vala, egy Dobost borsátott bé a' Város Komendánsához Báró *Gymnichhez*, ki által a' város kapuinak fel nyittatását oly fenyegetődzések mellett ki-ánta *Custine*, hogy ha ezt a' Komendáns nem tselekedné, az egész város hamuvá fogna tettetni. — Az után B. *Fechenbach* mint Helytartó, B. *Albini* mint Státus Kantzeliárius, B. *Gymnich* mint Komendáns, B. *Stein* mint Pruzszus Követ, és végre Gr. *Hatzfeld* a' Val. Fejedelemnek Generál-Lájtinántja, egy hadi tanatsot tartván, a'

Pruszus Király Követe tulajdon keze irása által bizonyos Levelet adott a' felől, hogy a' városnak meg-óltalmazása tellyés lehetetlen volna. Ekkor meg-határozott, hogy még egy második hadi-tanáts-is tartásék; mellyben gondolóra vétettévé az — hogy mivel semmi közel, vagy távol lévő segítséghez reménség nem lévén; az őrizeten lévő Sereg, kiválképpen pedig az ágyuzó és egyéb hadi készület felette gyenge volna, ehez képpést könnyen meg-eshetnék az, hogy a' nagy Izamu Frantzia Sereg, minekutánna tüzes gölyóbisok és bombák által iszonyu égetéseket tenne; a' várat az után ugy-is bé-vénné, és a' maga fenyegetődzési szerint leg-nagyobb pusztulásra juttathatná; tehát leg-tanátsosabbnak tartatták; hogy a' város az erősséggel együtt az ellenségnek olly *Capitulatio* mellett, melly által a' lakosoknak békésleges meg-maradása, szeméjeknek és tulajdonoknak bátorsága, bizonyos óltalom alá vétetődik, a' Frantziáknak adattásék-fel. — Igy adattaték-fel *Moguntzia* városa a' Frantziáknak azok alatt a' feltételek alatt, mellyeknek foglalatja már közelebbi *Kurirunkban* le-volt írva.

Frantzia Gen. *Neuwinger* a' *Custine* Sergeinek egy részével az után *Frankfurt*nak kapui előtt meg-jelenvén, a Millió forint Schatzot vetett a' város-ra, de a' mellynek negyed része az után, a' város elöljáróinak kérésére Gen. *Custine*től engedtetett. — Hasonló módon bánt egy más Frantzia Sereg a' *Moguntziai Vál. Pápi Fejedeleme*nek *Bingen* nevü városával; melly *Moguntzián* alóll vagy a' *Renus* vize mellett *Coblentz* és *Moguntzia* között. — Mitsoda ki menetele lett légyen *Hannau*nak, mellyet a' Frantziák hasonlóképpen megszállottanak, még nem tudatik. Azt mondják, hogy a' *Hessen Casseli Landgróf* Sergeit ezen város mellett keményen viselik magokat a' Frantziák ellen. — Meg-haljuk a' dolognak bizonyos ki-menetelet, kevés napok alatt.

A' *Frankfurtból* egyenesen érkezett tudósítások szerint, mihelyest Gen. *Custine* *Moguntziába* béállott, innen Okt. 21-dikén egy irást küldött a' *Frankfurti* Magistratushoz, melyben azt adta neki tudtára; — „ hogy az az óltalom, mellyet az *Emigráns* *Frantziák* a' *Frankfurtiaknál* tanátnak, és azok a' készülétek, mellyeket itt az *Emigránsok* a' *Frankfurtiak* engedelméből a' *Frantzia* Nemzet ellen tettek, arra kéntelenittik őtet, (*Custinét*) hogy a' *Frankfurtiakat* schatzolja meg. Most tehát Generál *Neuwinger* ezen adónak felvételére küldi. „

— 22-dikben valósággal meg is érkezvén *Neuwinger* *Frankfurtban* 3 ezerrel magával, és más nap mindjárt egy Patenst tévén a' városban közönségsé, ez által a' *Custine* fenyegetőzéseit megújította, és a' 2 Millió for. Schatzot a' várostól olly fel-tétel alatt kívánta, hogy ezen summa tsupán csak a' nemes és papi jofzágokra osztassék fel, és a' polgárookra semmi abból ne vettetéssék. „ — Ezen Patensnek hallására igen zürzavaros mozgások mutogatván magokat, a' Magistrátus Oktob. 23-dikén estve ki hirdettette: — hogy a' polgárok viselnék tsendesesen magokat, mivel a' *Custintól* kívántatott summából még semmi is meg nem fizetődött volna, és hogy a' már *Custinéval* el kezdetett barátságos edgyezésnek útján reménleni lehetne, hogy a' dolognak jó vége leszzen. Tudtára esvén mindazáltal 24-dikben a' népnek, hogy a' Magistrátus Gen. *Custinénak* önként való ajándékban 100 ezer forintokat küldött légyen, a' népnek mérge ezen ismét fel-forni kezdett, és a' polgároknak egy része ezen summát a' *Frantziáktól* erővel elvenni készülvén, a' *Frantzia* *Sergek* Okt. 25-dikén dél után az utzákra ki rukkoltanak, ágyujokat ki szegeztek, és hadi rendet formálván, azzal fenyegették a' Magistrátust, hogy ha 5 óráig az egész summa meg nem fizetődne, az egész Város fel fogna általok prédáltatni. Ekkor a' Magistrátus lelzamlálván *Neuwingernek* egy fél Milliót, arre kérte őtet, hogy a' többivel várokoznék addig, míg a' városnak a' Nemz. Conventhez küldött Deputá-

tulsai Párisból vissza érkezének, mellyel a' Franziák is, a' mint mondják le-tsendesedtenek.

Páris. — Nemzeti Convent béli történetek. —
Azok felett a' 2 Batalion Párisi Gárdisták felett kiket a' 4 Pruszizus Izokevényeknek ölve vagda lásaért, Gen. Dumurier a' tábortól öszve kötözöt kezekkel haza küldött vala, igen nagy vetétkedések támodtanak a' Conventben. Az ő ügyeket, a' Conventnek az a' Marat nevű tagja, a' ki már egy, szer piscolyt rántott a' Conventben a' maga zsebéből elő, fel-vévén, igen mérgesen őltalmazta őket, Dumurier, a' Hadi Minister, és a' Convent ellen. Az az előtt való nap pedig a' Jákobiták Klubjában orálván Marat ezen 2 Batalionok mellett, azt projektálta, hogy tiszteltségnek koszorújával kellene őket meg-koronázni. Most a' Conventben nem ment éppen ennyire, és a' mit az ő mentségekre mondott, csak ennyiből állott: — „hogy azok a' 4 Izokevények, a' kiket a' Párisi Gárdisták Rhételben megöltének, nem Pruszizus katonák, hanem csak a' Pruszizusnál szolgált Emigránsok voltak, 's talán csak spionkodni jöttek volt a' Franziákhoz által.”
— Marat után beszélni kezdett a' Minister is, és ezen mérges vetétkedésnek materiájáról azt a' jelentést tévén, hogy a' nevezett 2 Párisi Batalionok, a' kik magokat Rhételben olyan zabolálással viselték, a' bűnösöket, magok között már magok ki adták, és ezeknek meg büntetését kívánván, magokat ez után a' jó rendnek őltalmazására ajánlották — melly szerint már 10 bűnösökön kívül a' többeknek fegyvereik vissza-isadattatván, az Ézaki táborhoz vissza bocsátattanak.

A' Párisiak nem akarván Pétiontól meg-válni, már régen mind csak halgatják az ujj Polgármester valóztást. Közelebbről csak ugyan voksoláshoz kénytelenítettvén nyuloi, 14,317-ten valának jelen a' voksoló személyek, kik közül 13,746 ismét Pétiont valóztotta Párisi Polgármesterré: de minthogy semmi hivatal-béli személy egyfzersmind a' Conventnek tagja nem lehet, Pétionnak pedig inkább tetten a' Conventben maradni, tellyelsséggel nem való.

lólá fel a' Polgármesterséget. — *Dümurier* egy Emigráns Seregtől el-vézetett zászlót ajánlván ajándékba a' *Conventnek*, ez a' meg égettetés végett a' hórnak adattaték által.

A' *Spanyol* Ország felöll valo szélekről olyan jelentés érkezett a' *Convent* elejébe, hogy a' *Spanyol* Seregk erősen szaporodnak a' határ széleken, melyre fel-álván a' *Conventnek* egyik tagja, azzal biztatta a' többeket, hogy a' *Spanyoloktól* nem volna mit félni; mivel ezen széleken már a' *Frantzia* Seregk is készen állának a' magok őltalmazására. Az után meg határozaték, hogy a' közelebbi ülésben el-végeztessék, hogy szükséges volna é már a' *Spanyolokat* ugy nézni, mint a' *Frantziáknak* ellenségét, vagy nem?

A' Külső *Minister* egy *Levelt* vévén *Szávojból* *Gen. Monteskiutól*, az ő szovával azt jelentette a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiakkal* való egyenlenségek, reménysége szerint, nem sokára békecséges lábra fognak állani, és a' *Helvétus* Seregk, mellyek *Genevába* bé-szállottanak, haza fognak menni. — Minekelötte *Monteskiunek* ezen tudósításáról a' *Conventben* emlékezet tétetett volna, már az előtt azt javasolta volt a' Külső *Minister* a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiaknak* tudokra kellene adni, hogy mi helyest a' *Helvétus* Seregk *Genevából* ki-takarodnak, azontul a' *Frantzia* Seregk közül sem fog lenki a' *Genevaiak* földére bé-lépni, és a' *Frantzia* *Respublika* tökéletesen le-mondana ezen-tul arról a' *garántérozásról*, kezelségről is, mellyre magát 1782 ben a' *Genevaiak* iránt le-kötelezte vala; mivel illetlennek tartja azt, hogy egy szabad nemzet, a' más szabad nemzetnek örökségeiért *garántérozzon*. — Meg-érkezvén pedig már most a' *Monteskiu* tudósítása is, a' *Ministernek* említett javaslása minden ellen vetés nélkül meg-határozaték. — Ehez képpest reménysége vagyon a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiakkal* békecségsben fog maradni. — Egyéb aránt igen erősen igykezik

a' Frantzia Respublika azon-is, hogy egész Helvétziával barátságban maradjon.

Mitsoda lábon álljon a' Frantzia Republica Kintses kassája, meg-lehet a' következendő számvetésből itélni, mellyet a' Kintses tár' Minister Okt. 17-dikén e' képpen terjesztett a' *Convent* elejébe: — „ Eddig elé már — *ugy mond* — 2,700 Millió Livrákat érő Afzsignátákat, papiross pénzeket, készítettünk, mellyek közzül 2,589 Milliókat Okt. 5-dikéig valósággal is kész pénz helyett kiadtunk. Az ~~el~~ adott jószágokért vissza került Afzsignáták, a' mellyeket e' szerint már el-égettünk, 817 Milliókat téznek, és így még 1,972 Millió Livrákat érő papiross pénz kering az Országban, a' mellyeknek még vissza kell váltatni, és el kell égettetni. Azok a' Nemzeti jószágok, mellyek ezen summáért, Zálogul (*Hypothékául*) rendeltettek, 3,170 Milliókra 's mint egy 638,000 Livrákra bétűtetnek, és így ezeknek ára, az Afzsignátáknak summáját 1198 Millionál többel haladja felyül. Ezen kívül a' Nemzeti erdöket is, az *Emigránsoktól* elfoglaltatott jószágokkal, és az eddig való Korona józagaival 's más egyéb adóknak nemeivel együtt 2,979 Millió Livráknál többre lehet bétűlni, mellyekhez ha a' még künn lévő portzió-béli adósságok, és a' kassában tanáltató kész penzek hozzá számaltatnak, mind ezen summákat 3,000 Milliókra (3 Milliárdokra) lehet tenni. „ — „ (Az a' summa tehát, melly a' Frantzia Republica Nemzeti Kintsinék neveztetik, 4,198 Millió Livrákból állana ezen Ministernek gondolkodása szerint, a' mely az Országban széllyel keringő 1,972 Millió Livrányi Afzsignátákat 2,226 Milliókkal haladja felyül.) (Egy Livrát 23 $\frac{1}{2}$ krajtzárookra tévén, 2226 Millió Livrák, 871 Millió R. forintokat és 50 krajtzárokat téznek.) — Végre azt javasolta a' Minister a' *Conventnek*, hogy 400 Millonyi Livrákat még bétűsálson útnak, mellyet az ő elő adott számvetéséhez képeest, minden félelem nélkül meg-teseledke.

adhatik; de ennek meghatározása mázsfzorra halasztatott.

Gen. *Dumurier* Rűfzelben meg érkezett, melynek szomzedságában Gen. *Labourdonnais* 12-ezered magával várja tőlle az indulóparancsolatot.

A' Páris városa körül el-kezdett erősségek egészben félbe hagyattanak, és az eddig ezeken dolgozott munkásoknak 3 napi fizetések ingyen adattatott ki. Igen sokáig folyt a' vetélkedés a' felett, hogy folytattassék e ezen erősségeknek készítése tovább, vagy ne. Völtanak olyanok, a' kik jóvasolták, hogy folytatódjék; de mások sokan sokféle okokból ellent mondottnak, és azt állították, hogy még csak meg-gondolása-is annak, hogy Párist erősíteni keljen, boldogtalanság, folytatása pedig ezen már el-kezdett munkának, megbotsáthatatlan tékozlás volna. Ezen Páris körül egy darabig nagy szelelséggel készült erősségek előbb hibáson kezdettek völt el, és ezeknek csak ezen tsupa hibás része, melly az után egészben el-bontatván, ujra építettett, 470-ezer Livrákba (180 ezer R. for.) került völt. Az után még 330 ezer Livrák fordítottak ismét réá — és ha ezen munka végre hajtatott volna — 2,200,000 Livrájokba a' Frantziáknak bizonyoson fei került volna.

*Verdün*ből azt a' tudósítást tették a' Commissáriusok a' *Convent*hez, hogy Generál *Kellerman* folytatja a' maga ellenségének üldözését, de a' *Mosa* vizének kiütése miatt, az ő nehéz ágyuzó készülétei erőssen hátráltatnának, és még az ő emberei-is övig erő vizben képtelenítettének a' magok útjokat a' vizen keresztül folytatni. — Azt is jelentik utoljára a' Commissáriusok, hogy *Verdün*ben látták ugyan Pruszszus Generál *Kalkreuth*at, és beszélttenek vele, de velle semmi Politikai *conferentiá*ba belé nem elegyedtenek.

Egy *Kühl* nevü Deputátus ekkor érkezvén ha za *Straßburg*ból azt beszéltette a' *Convent* előtt, hogy 9 olyan *Emigránsokkal* tanálkozott légyen út-jában,

jában, a' kik fegyveres kézzel tanáltatván, elfogattatának, és most egyenesen Páris felé hozattatván, valamelyik nap meg fognának érkezni — mellyhez képeest javasolná, hogy ezen fogjokat nem kellene egészen Párisig hozatni; hogy a' népek áldozatjaivá ne váljanak. De sokaknak a' *Covent* tagjai között a' lévén ítélete, hogy már Páris egészen le volna tsendesedve, bizonyoson nem lehetne attól félni, hogy ezen fogjok a' népek áldozatjaivá válnának, csak hogy a' Miniszternek arra kellene vigyázni, hogy mihelyest megérkeznek, a' törvénynek kívánsága mindjárt betöltettség rajtok, és ennekutánna tégyen olyan rendeléseket a' Miniszter, hogy az ilyen fegyveresen elfogatott Emigránsok ott helyben mindjárt a' törvénynek kívánsága szerint megbüntettségnek. Ezen javasolás helybe hagyattatván, Dekretom által meg erősítették.

Az után a' Gen. *Anselmo Nizzából* Okt. 2-dikán indult tudósítását olvasta a' Hadi-Miniszter, mellynek az a' lumája — hogy valamint a' *Villa Franca*, így szintén a' *Montalban* Komendáns is az első felkivánásra feladták magokat a' Frantziáknak — hogy *Anselmo* ezen Erőlségben 100 ágyukat és igen sok hadi erőlségeket és készületeket nyert prédában — és hogy a' *Villa Franca* ki-kötő helyben, mellyet 2 erős várak u. m. *Montalban* és *Sz. Hospitio* két felölről oltalmaznak, a' Sárdiniai Királynak 2 hajóit, és minden tengeri Magazinumjait elfoglalta.

A' *Wetzlarban* lévő Német birodalom-béli Camarát bizonyossá tette Gen. *Custine*, hogy a' maga helyén leg-hísebb félelem nélkült nyugodalomban maradhat, mert senki a' *Wetzlari* földön bántatni nem fog.

A' *Hollandiai* Státusok Politziája *Argus* szemekkel kezd a' máj környülállások között szemeskedni. — Egy *Londoni* Káfé-ház közelebből betiltatott azért, hogy minden nap a' *Jakobinusok* tudománya prédikáltatott benne.

Erdélyből.

Kolozsvár 24. dik Oktober. — A' midőn ama Nemzetünk és Nemzeti nyelvünk ditsőségre fel-állott, és magát még az idegen Nemzetek előtt is csak nem az ügyesség ki mutatott *Pesti Nemzeti Jászó Társaság* plántája csak a' maga zöldellő gyengeségében kezdene méltatlanul hervadozni, imé az Erdélyi Nagy Fejedelemségben nagy előmenetellel szándékozik ezen Nemzetünk nyelve virága ki nyilni 's illatozni. — Itt *Kolozvárt*, a' Nemzeti dísznek meg szerzésére, az Anyai nyelvnek valamint ékesítésére, ugy az Erkölcsoeknek formálására, egy erkölcsi játékot készítő, és jászó Nemes Társaság állott fel; melly Társaságnak valamint tzielja nemes lévén, ugy minden tagjai tanult nemes ifjakkól álván, ha igaz az, a' mit *Seneca* ír: „*Tanto Spectaculum est gratis quanto honestior facit* — ezen N. Társaságnak is Hazafi buzdó törekedése annál kedvesebb és hasznosabb fog lenni a' Nemes szívű Hazafiak előtt. Sőt: kedves már is; mert minck előtt még ezen Társaság a' maga Játék néző Theátrumának ellent vető falait fel vonta volna, máris a' nagyobb Lelkü Hazafiak szárnyai alatt óltalmat és hathatos segedelmet talált. — Nevezetesen ezen Nagy Fejedelemségnek nagy lelkű fő Kormányzója M. Gróf *Bánffy György* Ur ő Exja önként 400 R. forintokat ajándékozott ezen Társaságnak, hogy ebben is Hazájának és Nemzete boldogságának elő mozdítására született törekedését meg bizonyittaná — sőt ezen Társaságnak bővebb kegyelmeit is önként ajánlotta. M. Gróf *Bathlan Sándor* F. Királyi Biztos Ur ő Nga 100 r. forintokkal — M. Báró *Wesselényi* Miklós Ur ő Nga 300 r. forintokkal segítették előre ezen tziel. — Különös kegyességgel viraltetett M. Gr. *Rhedei* Mihályné Asszony ő Nga is, ki is a' Játék helyre alkalmatos házat, holott a' Bálók szoktak vala tartatni, ingyen által engedni méltoztatott. Nagy reménység

táplálhatja ezen N. Társaságot, hogy ezen Nemzetünk dicsőségére tisztelettel szándékában bővebb fedelmet is fog találni idővel. — Ezen Társaság már is minden tehettségét arra fordította, hogy a jövő hónapnak 21-dikén a maga Nemzeti játékához kezdhesse; a midőn a jádzó személyekkel is név szerint fogunk a *Kurir* Erd. Olvasóinak szolgálni. A jádzó hely már a legszébb Bétsi módra készül, és ekkorra az is készen lesz. A *Kurir* vala a Magyar nyelvnek első Tavaszi bimboskája — e lesz Barátom idővel lennek Nemzetünknek ki-nyílt virágzála, 's pallérozója.

Ezen N. Fejedelemség 3 Nemzetekből állván, u. m. Székely, Magyar és Szász Nemzetből; a vala hajdon szokásban, hogy a Szász Városokban és helységekben, mellyek mind a F. Kamara jöszégek, nem vala szabad semmi más Nemzet-bélieknek, Magyaroknak, vagy Székelyeknek házat és földöt birni. Ezen helytelen szokás amaz el felejtetetlen bódog emlékezetű *Josif* által el-töröltetvén; minekutánna mindenek a hajdoni lábra állottanak volna, azt kívánta már most a Szász Nemzet, hogy a Székelyek és Magyarok az ő közöttük való *Concivillitásból* rekesztetnének ki uj-jolag, mint vala hajdon; mellynek meg engedésére a más két Nemzet, minden ok nélkül rá nem állhatván, azt tselekedte a Szász Nemzet, hogy az Ország végezéseinek meg-petsétlésére a maga Nemzeti petséjét által nem adta, és így ezen Ország gyűlése végezései csak a Székely és Magyar Nemzetek petséjével petséttetének meg.

A mi az itt való szüretet illeti, ez olyan vékony — valamilyen vastag a must. — A kevés termés a fok esőzések által mind el-rothadván, igen kevés — de oly vastag mustú szüretünk vala, mellynek fele, ha meg nem pondrosodik, bizonyoson seprő lesz.

Dévről 25. Okt. — A mi szüretünk Istennek hála meg-esék; némellynek több, másnak kevesebb lett

lett mint tavaly; oka az erős vagy gyenge el-
 fedése a' szőlőnek, melly a' múlt télen esett vala;
 mert akkor havunk és fagyunk nem volt, csak a'
 sűrű sok eső; már a' ki erősen el-fedte volt szől-
 őit, és nem meredék helyen volt, hogy az erős
 fedést az első valaményire le-moshassa; hanem
 lapályos helyen, sokat hibázott; a' ki pedig gyen-
 gén fedte-el, vagy csak a' föld színére minden met-
 tés nélkül le-fektette; vagy fenn a' karó mellett
 hagyta, ennek már több bora volt mint tavaly.
 De hiszem ez gyakrabban meg-történik ilyen for-
 mán; de a' mit akarok mondani ritkábban: Julius
 egészszen; pedig Augustus közepén túl szüntelen esős
 volt; úgy hogy ritka 24 óra volt, hogy közöttünk
 fő-képpen Déván; egy egy jó nagy zápor eső ne lett
 volna, a' melly miatt kivált szénák ugyan gyá-
 szolnak még máig-is, a' buzába is esett, de türhe-
 tő kár: ez a' sok eső; a' melly a' barmok széná-
 ját meg-rontotta, az emberek szőlőjének szemét és
 gerezdjét, minden reménység felett meg-nevelte:
 Augustus vége felé fel-derülván az idő, vagy két
 hétig ugyan szép meleg időnk járt: ez-is ekkor
 még változott; és ismét esőre fogott, 's hosszúas
 esőzés volt; melly alatt már September közepé
 felé; a' körülöttünk lévő Havasok és magosabb
 hegyek hóval meg-telének; már ekkor bezzeg meg-
 ijedtünk vala a' hó-harmattól; hogy ez bé fizet-
 nekünk mint az 1785-dik esztendő a' borra nézve:
 Ekkor hozzám jő egy igen öreg rendű ember, 's
 házam eleiből mutatom a' hegyeken és havasokon
 lévő havat; 's mondón, hogy derül az idő; hó-har-
 mat lesz; 's vége a' bornak; melyre ő ezt mondá:
 Uram! még az öreg nagy Atyámtól, 's édes Atyám-
 tól-is azt hallottam, hogy mikor September közé-
 pé táján hó esik azokon a' hegyeken Szász-város
 felé; és a' Bányász Hellység Szekeremb felett; de
 csak harmad negyed napig tart; akkor hosszú ősz
 lesz; és jó bor. Én mint hitre méltó tisztes
 öreg szavát el-hittem ekkor, és vártam; a' dolog
 ki-mé

ki-menetelét, 's lát még harmad nap előtt elment a' hó: egyfzer derülni 's tisztulni kezd az idő, éjjel nagy vizes bőv hó harmatok, reggel felé köd, nappal jó meleg kezd lenni, közbe közbe egy egy kis jó kövér eső; a' mi szőlőink érni kezdenek, 's Oktob. 16-dik napjára ugy el készülének, hogy már jobbat kívánni nem lehet; előbb történetből talált egy szedőm nyüvet a' kövér szőlőbe, melly meg hasadván, már rothadni kezdett volt, az után, szorgalmasabban vizgálni kezdém, 's hát a' *Járdoványban* is elég nyüvet találunk, ugy a' muskotályba is: osztán mikor nyomattam szőlőmet, egy néhány vedret próbára szítán szürtem, 's bővön elég volt az apró nyüv: egy szóval az Atyáink, ugy tetszik 1757 be értek nyüvés bort, 's lehet az, hogy mivel ezt az Atyáink érték, a' miot hallottam, a' nyüvek is ekkor nagyok, az az, nyüv atyák voltak; mi pedig az akkori Atyáinknak fiai, elégnék tartjuk, ha ugyan az akkori nyüv atyáknak fiai, szőlőnkbe és mustunkba találhattuk. — Jó szível látunk mindent nyüv fias borra! még is ha jó is a' bor, nem drága még most, mert 3 márfjással, 's még alább is lehet venni; de majd meg drágul.

N Enyed 21. Okt. — Egy A — —

— — — jó nemes ember, szép ifú legény; meg halja, hogy egy Enyedi fok pénzü embernek eladó leánya vagyon — de a' leány sem idejére; sem születésére nézve nem hozzá való levén, fokáig aggódik magában, hogy el-vegye é, vagy ne — az is forgott szeme előtt, hogy a' testvére is egy szolgálot vett vala el, a' kit máig sem szenvedhet 's a' t. — Azonban fok jó barátjaitól 's nevére-tesen egy hozzá hasonló hajóban evezőtől addig biztattatik a' fok ezer forintokkal, hogy réa vészi magát a' leánynak meg kérésére. *T* — meg kéretik a' leány attyát, és ott a' magok akarajokat néki ki jelentik. E' kap az alkalmatóságon, hogy

az ő leányából majd nemes afzszony válik. Előbb ugyan tette mint ha nem akarná, de utánna való járás által tsak réá veszi magát, oda igéri leányát, és a' vejére menendőnek, még ott mindjárt 6 ökrös szekeret vészen, ezt által adja néki *effective* 's meg-igéri, hogy mikor a' lakadalom meg-esik, még 1000 forintokat fog vele adni. — A' lakadalom azonban meg-esik Okt. 9-dikén: de az 1000 forintokat nem számlálja le senki, és a' menyetskével tsak az üress erfzényt viszik haza. Most az eleintén ismét meg-jelenik Vejem Uram az üress erfzénnyel E — — az Apósnál; de hát a' gazda othon nem lévén, 's az anyóstól bé sem bortsáttarván, idegenhez kéntelenítettik szállani, a' honnan más nap az üress zsatskót ismét kotsira rakván, le-pityett ajakokkal viszi vizfza 'A — — —

— — — E' jó tanuság azoknak, a' kik a' képzelt semmiségekért familiájokat gyakran meg-mutkolják, és egyebet üress zsatskónál nem kapnak.

Itt körülbé, nevezetesen Enyeden a' szüret igen vékony, hanem a' régi mondás szerint: a' fája szép

Tudósítások.

A' Magyar Játék szin alatt Sz. Jakab havának utolsó napján ki hirdetett Gyűjtemény' első esztendőjének első Kötettye, ki nyomtatódott már, és a' Pesti Leopoldi Vásár alkalmatosságával mindenütt Ország szertibe meg venni lehet. Egy egy Kötet se többet 24 árkusnál se kevesebbet 22 nél nem fog magában foglalni, hogy a' Könyveknek vastagsága, mennyire lehet, egyenlő maradjon.

A' többi Kötetek meg szűnés nélkül fognak egy más után nyomtatódni. Ezeknek is az árok hasonló léfzen az első Kötet árához, az az, 51 kr. mivel hogy nagyságokra nézve is az elsővel meg-fognak egyezni, és így, mivel hogy egy esztendőben 4 Kötetek adának ki az egész esztendei Gyűjtemény 3 forint 24 kr. ba fog kerülni.

A' Könyv kötő Urak, kik e' Gyűjteményt el-
adandják, részt fognak venni annak árából-is; ha
azt az Pesten *Trattner Mátyás* Könyv-nyomtató Ur-
nál vejjéndik. Egyébként találhatik a' Könyvet áru-
lő boltokban:

Pesten *Trattner Mátyás*, *Kálsán Vitéz*, és *Szabó Dávid Prof.*; Debretzenben *Milez Josef*, Szegeden *T. T. Piarista*; Ketskömetén *T. Göböl*; Szekszárdon *Endrödy Antal*; Veszprémben *T. T. Piarista*; Győröt *Révay Miklós*; Sopronban *Németh Mich. Könyvkötő*, Bétsbén a' *Magyar Ujjság-író*, Besztértzebányán *Gábor Ferentz*; Lőszöntzon *T. Kármán*, Vásárhelyen *T. Szönyi*, Nagy Kátolyba *T. Farkas Prof.*; Erdélybé *T. Aranka György*; Kolosvárott *T. T. Piarist*; Pétsett Könyvkötő, Székes Fejérváratl *T. Virág Benedek Prof.* — Uraknál.

Mint hogy ezen Gyűjteménybe minden darabok bé-nyomtatattanak; kéretetnek azon érdemes hazafiak; a' kik némelly darabokat, akár originálisok, akár fordítások legyenek, készen tartanak; vagy készítenek; hogy ezeket az alább írt Gyűjtemény Szerzőjének Pestre küldjék; és a' kik valami fordításba kaptak; hogy ketten egybe ne dolgozzanak; tudósítsák. — *Endrödy János* a' Pesti Gynásiumba Magyar nyelv Professora:

A' *Magyar Gyászhoz* való toldalékul, mellyről a' 83 dik Kurirban vala emlékezet; ugyan tsak versekben készítettem egy *Imress* nevű Magyar ifjunak panaszát; ki a' *Mohácsi* hártzon el-fogattatván; és *Csnylántzindpolyba* fogságra vitettétvén; a' tömlétzben írt; és ott panaszolt a' világ ellen. E' szerint tehát mind a' munka; mind a' nyomtatás; mind a' költség jó formán szaporodván; már a' *Gyász* ára; a' *Siralom* vagy *Panasz* árával együtt az elvezetés léstzen *Pesten* a' már meg-írt helyeken.

Erdői S. Márton